

 ต้วขน

Cratoxylum formosum (Jack.) Dyer subsp. *pruniflorum* (Kurz) Gogelein

ชื่ออื่น

กวยโขง (กะเหรี่ยง - กาญจนบุรี); กุยฉ่องเช้า (กะเหรี่ยง - ลำปาง); ดาว (สตูล); ต้วเหลือง (ภาคกลาง); แต้หวิน (ลำปาง); ต้วแดง ต้วยาง ต้วเลือด (ภาคเหนือ); ต้ว (กาญจนบุรี); ราเง้ง (เขมร - สุรินทร์)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ต้น ขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 3 - 12 เมตร โคนต้นมีหนามเรื้อนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกสีน้ำตาลแดง แตกล่อนเป็นสะเก็ด เปลือกในสีน้ำตาลแกมเหลือง และมีน้ำยางสีเหลืองปนแดงซึมออกมา ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปวงรีแกมไข่กลับหรือรูปขอบขนาน กว้าง 2.5 - 4.5 x 3 - 13 เซนติเมตร โคนใบสอบเรียว ปลายใบมนหรือแหลม ขอบใบโค้งเรียบ ผิวใบมีขนละเอียดทั้งสองด้าน ใบอ่อนสีชมพูอ่อนถึงแดง ใบแก่สีเขียวสด เรียบ เกือบเรียบ ผิวใบด้านบนเป็นมัน เส้นใบข้าง 7 - 10 คู่ โค้งจรดกันใกล้ขอบใบ ก้านใบยาว 0.6 - 1.6 เซนติเมตร ดอก ออกเป็นกระจุกตามกิ่งเหนือรอยแผลใบหรือตามซอกใบ กลีบดอกบาง มี 5 กลีบ มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ ร่วงง่าย ดอกบานขยายออกราว 1.2 เซนติเมตร มีก้านเรียว เล็ก และกาบเล็ก ๆ ที่ฐานกลีบด้านใน เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก สั้น สีเหลือง ก้านเกสรเชื่อมติดกันเป็น 3 กลุ่ม ก้านเกสรเพศเมียสีเขียวอ่อนมี 3 อัน มีรังไข่อยู่เหนือวงกลีบ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ สีเขียวอ่อนปนแดง ผล ผลแบบแคปซูล รูปไข่แกมกระสวย กว้าง 1 x 2 เซนติเมตร ผลมีนวลขาวติดตามผิว เมื่อแก่มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลดำ ปลายแหลม ผิวเรียบและแข็ง ขนาด กว้าง 0.4 - 0.6 x 1.3 - 1.8 เซนติเมตร แตกออกเป็น 3 แฉก มีเมล็ดสีน้ำตาล ที่ฐานมีกลีบเลี้ยงยังคงอยู่

การกระจายตัวตามธรรมชาติ
ประเทศไทย

กระจายทั่วไปตามชายป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้งทุกภาคของ

การใช้ประโยชน์

เปลือกต้นสามารถนำมาสกัดทำสีสำหรับย้อมผ้าได้ ให้สีน้ำตาลเข้ม

ช่วงการออกดอก/สีดอก

ออกดอกช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - กรกฎาคม ให้ดอกเป็นสีชมพูอ่อนถึงสีแดง